

VELIKONOCE BEZ KNĚZE NA OBRAZOVCE

- Ježíšova 40 (poslední část)
- Četba z Bible na 6. neděli ve Čtyřicítce a ve Svatém týdnu
- Nabídka k prožití večera Zeleného čtvrtku doma
- Nabídka k prožití Velkého pátku
- Nabídka k prožití Bílé soboty
- Pozvání k Velikonočnímu bdění

2 foto: Pán Bůh s námi u nás doma není o nic méně než v kostele.

Ježíšova 40 (poslední část)

Na začátku letošní Čtyřicítky jsme četli u Marka (1,12n): „*A hned ho Duch vyvedl na poušť. Byl na poušti čtyřicet dní...*“ Porovnejme si všechny 3 synoptické zprávy:

Mt: „*vyveden*“ - řec. **ἀνήχθη** = ??? (lat. ductus, srov. něm. führer);

Mk: „*vyvedl*“ - řec. **ἐκβάλλει** = vyhodit, vyvrhnout, vyhnat, vypudit (Kraličtí), vystrčit (lat. expellit - mj. odstrčit);

Lk: „*vodil*“ - řec. **ἡγετο** = vést, srov. hegemon = vladař (lat. agebatur - honit).

Proč takhle složité? – Boží Syn se své božské přirozenosti zřekl a byl na 100% člověkem (Flp 2,6n). Co to znamená? – Musel učit od „zbrklosti“ až k „vědět, co je v člověku“, dorůst do dokonalého lidství, a to se vši zranitelností... Jeho „Čtyřicítka“ byla zaškolovací kurz, pracovní porada, vyřikávání si kompetencí s Otcem...

40 dní pršelo a Noe se učil úctě ke všemu živému. 40 dní na Sinaji hřmělo a Mojžíš se nechal uvádět do Smlouvy. 40 dní ke stejné hoře putoval Eliáš a měl se setkat s Bohem úplně jiným, než na jakého byl zvyklý. 40 dní stačilo ninivským, aby se chytli za nos, ale Jonášovi to dalo daleko víc práce. A 40 dní prožil Ježíš na poušti, aby si urovnal smysl svého života a priority (byl tím tak zaujatý, že na jídlo si ani nevzpomněl).

Čas běžel. Po Ježíšově smrti a vzkříšení Ježíš své učedníky 40 dní upevňoval a ostatní občané dostali 40 let, aby objevili, že Ježíš měl pravdu. R. 70 Židé přišli o svatyni a 20 století jsou už bez chrámu, bez kněží a bez obětí. Nikdy si neřekli: „My věříme špatně.“ Ti, o kterých si i apoštolové mysleli, že jsou docela zbožní a slušní, neuznali, že Ježíše nespravedlivě „odklidili“. Po vzkříšení Nazaretského dál lhali a pronásledovali jeho lidi. Kdyby nám někdo řekl, že věříme špatně a že neznáme Písmo, nejspíš bychom se urazili. Možná bychom honem hledali někoho, kdo by nás uklidnil, že to s námi přece není tak špatné.

Četba z Bible na 6. neděli ve Čtyřicítce a ve Svatém týdnu

Květná neděle (Mk 11,1-10: o vjezdu do Jeruzaléma; a dále Iz 50,4-7; Flp 2,6-11 a Mk 14,1-15,47: pašije). Odpoledne podle počasí pojd'me na chvíli do přírody – netrhejme „kočičky“, ale pozorujme jak „ptáci v oblacích Bohu zpívají a stromy na polích ruce zvedají“ a tehdy se k nim připojme: „Pane, chci tě chválit, chci tě více znát, chci k tobě lásku mít...“ Bůh zde s námi není o nic méně než v kostele.

Pondělí Svatého týdne (Iz 42,1-7: 1. píseň o Hospodinově Služebníkovi; Jan 12,1-11).

Úterý Svatého týdne (Iz 49,1-6: 2. píseň o Hospodinově Služebníkovi; Jan 13,21-33.36-38).

Středa Svatého týdne (Iz 50,4-9a: 3. píseň o Hospodinově Služebníkovi; Mt 26,14-25).

Nabídka k prožití večera Zeleného čtvrtku doma

Ježíš se rozloučil se svými učedníky slavnostní večeří. Když často zasedal k jídlu se svými přáteli i jinými lidmi, bylo vždy stolování předzvěstí Božího království. K rozloučení Ježíš využil židovské velikonoční hostiny. Je nutno si ji představit jako hostinu s vyprávěním, modlitbami, žehnáním a zpěvy. Ježíš toužil po této slavnosti. Byla to pro něho poslední večeře před věčnou svatební hostinou v Božím království. „*Amen, pravím vám, že nebudu již pít z plodu vinné révy až do dne, kdy budu pít nový kalich v Božím království.*“ (Mk 14,25)

Evangelista (Jan 13,1-15) vypravuje, jak Ježíš k údivu svých učedníků myje jim nohy jako poslední otrok. Kleknout si před někoho, umýt nohy, utřít (citlivě, aby to moc nelechtalo)... zkusili jsme to už někdy? Někdo se k tomu neodhodlá proto, aby to nebylo prázdné velkohubé gesto. Místo toho manžel přinese manželce kytičku a oba i s dětmi povídají, čím je pro něj ten druhý nepostradatelný a vzácný. – Nad touto hostinou leží strašný stín. Jeden z Ježíšových nejbližších přátel stojí na straně odpůrců. Ježíš až do konce usiluje o Jidáše a otevřeně s ním mluví. Jaká je atmosféra u nás doma? Co je nevyříkané, vytěsněné, umlčené? – Evangelista Jan zvláštním způsobem vystihuje onen večer. Až uložíme děti na spaní, přečtěme si Jan 13,15-16,33. Při jídle se vyprávělo. Pojd'me si také vyprávět o sobě, o nás, o Bohu... Představme si, že je to na rozloučenou. Řeč v takovou chvíli se podobá testamentu, závěti, odkazu. Co odkážu svým nejbližším? Nejstarší svědectví o Poslední večeři (1Kor 11,23-26) je od apoštola Pavla. Lámání velikého kulatého chleba patřilo k obřadu velikonoční hostiny. Ale ohromující význam dává Ježíš tomuto lámání chleba, když říká: „*Toto je moje tělo.*“ Rozlomený chléb znamená rozdávání se, vzájemnost, ale i lámání jeho těla, násilnou smrt. Ještě zřejmější je to nad kalichem červeného vína. Už to není víno, ale jeho krev, která se vylévá. A Ježíš uzavírá slovy o „*nové a věčné smlouvě*“, o níž před 6 stol. mluvil Jeremiáš jako o smlouvě vepsané do srdce (Jer 31,31-34). Otec rodiny bere do ruky chléb, děkuje nad ním Bohu, láme jej a rozdává. Stejně tak nápoj. Nemusíme se bát, že by to byla hra na mši svatou. Je to hra na věčnost. Je to možnost každodenního života v přátelství. – Ústředním námětem slov na rozloučenou je láska: láska mezi Ježíšem a Otcem, mezi Ježíšem a námi, mezi Otcem a námi a vzájemná láska mezi Ježíšovými učedníky. Konec této řeči tvoří Ježíšova „*velekněžská modlitba*“ (Jan 17), velkolepý souhrn jeho poselství.

[Už vloni nám Václav Vacek nabídnul vyprávění o Hostině](#) a tak toho můžeme využít k letošní památce Poslední večeře u nás doma. Samozřejmě s přípravou předem. – Nevím, jestli bude do půlnoci někde otevřený kostel k připomínce Getsemanské zahrady (Mk 14,26-52). K modlitbě o samotě může posloužit zahrada, park, blízký les. Je večer, kdy Ježíš řekl svým přátelům: „*To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou?*“ Tuto „*svatou hodinu modlitby*“ nekonám proto, abych se cítil šťastnější nebo zbožnější, ale abych byl s Ním, jak dovedu.

Nabídka k prožití Velkého pátku

Velký pátek – den postu: Kluci na vesnici ráno zaběhnou k potoku, aby se v něm umyli: „*Pozdravena bud', voděnko čistá, tys vytryskla z boku Pána Krista. Omýváš břehy i kamení, omyj i mě, hříšné stvoření.*“ Po celý den lze využít státního svátku: dopoledne mohu projít křížovou cestou a uvažovat o Kristově přátelství ke všem lidem, na život a na smrt, nejen tehdy, ale i dnes. Ve 3 hodiny odpoledne se sejdeme. Můžeme číst 4. píseň o Hospodinově služebníkovi (Iz 52,13-53,12). Cenný je překlad Radivoje Jakovljeviče:

52,13 *Hle, můj služebník (dosl. „otrok“) bude mít úspěch,
zvedne se, povznese a vysoko se vyvýší.*

14 *Jak mnozí strnuli úděsem nad tebou!
Jeho vzezření bylo tak nelidsky zohaveno,
vzhled se nepodobal člověku.*

15 *Avšak on pokropí mnohé pronárody krví,
před ním si zakryjí králové ústa,
protože spatří, co jim nebylo vyprávěno,
porozumějí tomu, o čem neslyšeli.*

53,1 *Kdo uvěří naší zprávě?
Nad kým se pak zjeví paže Hospodinova?*

2 *Vyrostl před ním jako proutek,
jak oddenek z vyprahlé země,
neměl královský vzhled ani důstojnost.
Prohlédli jsme si ho: Byl nevzhledný,
že jsme po něm netoužili.*

3 *Byl v opovržení, kdekdto se ho zřekl,
muž plný bolesti, zkoušený utrpením,
jako ten, před nímž si lidé zakrývají tvář.
Opovrhli jsme jím, nepočítali jsme s ním.*

4 *On však nesl naše nemoci,
obtížil se našimi bolestmi.
A my? – Mysleli jsme, že je zasažen,
ubit od Boha a pokořen.*

5 *Jenže on byl proklán naší nevěrností,
zmučen naší nepravostí.
Naše výchova k pokoji na něj byla vložena
a naše uzdravení do jeho podlínin.*

6 *Všichni jsme vrávorali jako ovce,
každý se obrátil na vlastní cestu,
a Hospodin způsobil, že v něm byla sražena
nepravost nás všech.*

7 *Byl trápen, ale utrpení bez výčitek přijal
(ústa neotevřel).
Jako beránek vedený na porážku,
jako ovce před stříhači
zůstal němý, neotevřel ústa.*

8 *Byl popraven bez vazby, bez soudu.
Kdo pomyslí na jeho čest (rod)?
Vždyť byl vyťat ze země živých
raněn nevěrností mého lidu.*

9 *Byl mu určen hrob se svévolníky,
Ačkoliv se nedopustil násilí
a v jeho ústech nebylo lstí.
Když však umřel, byl pohřben s boháčem.*

10 *Hospodinu se zalíbila (Hospodin dopustil)
jeho odvaha nechat se rozdrtit
a dát svůj život pro život druhých.
Služebník spatří potomstvo,
bude dlouho živ,
a co se Hospodinu líbí, v jeho ruce se podaří.*

11 *Co vzejde z jeho útrap? –
Uvidí (světlo) a nasytí se (dny).
„Svou moudrostí (poznáním) dopomůže
ke spravedlnosti mnohým:
Ponese břemeno jejich nepravostí.*

12 *Obdrží úděl spravedlivého
(a s četnými bude dělit kořist),
protože obnažil svůj život vsíříc smrti
a mezi nevěrníky byl počítán.“
On nesl hřích mnohých,
aby druhé zachránil, sám sebe vydal na smrt.*

A poté pašije podle Jana (Jan 18,1-19,42). Dětem to samozřejmě přizpůsobit. – Zatímco Ježíš vydává své svědectví a je odsouzen, apoštol Petr jej zapírá a apoštol Jidáš se věší. Společně se modleme za všechny lidi. – Jak by bylo vhodné „uctít“ šibenici, na které byl Ježíš popraven? Aby to byla pravda a ne prázdné gesto. Kříž je příšerným popravčím nástrojem, ale pro nás se stal velikým znamením Boží lásky, která se nezastaví ani před smrtí. Zároveň kříž zůstává hrozným znamením, varujícím nás před pýchou zbožných lidí křížujících spravedlivého. Neklaníme se tedy předmětu kříže ani neuctíváme popravu, ale boží věrnost a lásku k nám, hříšníkům. Při tomto obřadu se zpívá starodávný zpěv „*Impropéria - Výčitky*“ (viz Misálek) plný osobního citu, s jakým se už nikde jinde v římské liturgii nesetkáváme. Jak u nás doma? Možná pohladit a obejmout jeden druhého. A společně si říct, co by bylo vhodné a dobré po zbytek dne.

Nabídka k prožití Bílé soboty

V apoštolském vyznání víry říkáme o Kristu: „*sestoupil do pekel*“. Proč se nechceme vyjádřit srozumitelněji, např. „*mezi mrtvé*“? Nevím, jestli bude po ránu někde otevřený kostel k připomínce Božího hrobu (Mk 15,42-47). K tichu může posloužit i opuštěné místo někde v přírodě. A s sebou si mohu vzít text starodávné homilie na Velkou a svatou sobotu:

Co se to děje? Na zemi je dnes veliké ticho. Veliké ticho a samota. Veliké ticho, protože Král spí. Země se zděsila a zmlkla, protože vtělený Bůh usnul a vyburcoval ty, kteří od věků spali. Vtělený Bůh zemřel a otrásl říši mrtvých.

Jistě jde hledat praotce lidstva jako ztracenou ovci. Jistě chce navštívit ty, kdo se nacházejí v naprostých temnotách a ve stínu smrti, jistě přichází vysvobodit z bolesti uvězněného Adama spolu s uvězněnou Evou, jako Bůh i Evin syn.

Pán k nim vešel vyzbrojen vítězným křížem. Jakmile ho praotec Adam uviděl, v úžasu se bil v prsa a na všechny volal: „Můj Pán ať je se všemi!“

A Kristus Adamovi odpovídá: „I s tebou.“ Chápe ho za ruku a burcuje ho slovy: „Probud' se, spáči, vstaň z mrtvých a Kristus tě osvíti.

Já jsem tvůj Bůh a pro tebe jsem se stal tvým synem, pro tebe a pro ty, kteří se mají z tebe narodit, nyní říkám a s veškerou mocí poroučím těm, kdo byli v poutech: Vyjděte ven. A těm, kdo byli v temnotě: Mějte světlo. A spícím: Vstaňte.

Přikazuji ti: Probud' se, spáči, přece jsem tě neučinil proto, abys prodléval spoutaný v podsvětí. Vstaň z mrtvých, neboť já jsem život těch, kdo zemřeli. Vstaň, dílo mých rukou, vstaň, můj obraze, učiněný k mé podobě. Vstaň a vyjděme odtud. Neboť tys ve mně a já v tobě, jsme přece jedna nedílná osoba.

Pro tebe jsem se stal já, tvůj Bůh, tvým synem. Pro tebe jsem já, Pán, přijal tvou podobu služebníka. Pro tebe jsem já, který jsem na nebi, přišel na zem a do podsvětí. Pro tebe, človče, jsem byl jako člověk, bez pomoci, odložený mezi mrtvé. Pro tebe, který jsi vyšel ze zahrady, jsem byl ze zahrady vydán Židům a v zahradě ukřižován.

Pohled' na můj poplivaný obličej, to jsem snesl pro tebe, abych v tobě obnovil dřívější dech. Pohled' na mé zpolíčkové tváře: to jsem snesl, abych tvou porušenou podobu obnovil opět k svému obrazu. Pohled' na má zbičovaná záda: to jsem snesl, abych odstranil břemeno hříchů tížící tvá ramena. Pohled' na mé ruce šťastně přibité ke kmeni kříže: to pro tebe, jenž kdysi nešťastně vztáhl svou ruku ke kmeni v ráji. Usnul jsem na kříži a kopí proklálo můj bok. To pro tebe, který jsi usnul v ráji a nechal vyvést ze svého boku Evu. Můj bok vyléčil ránu v tvém boku. Můj spánek tě vyvede ze spánku podsvětí. Mé kopí zadrželo kopí namířené proti tobě.

Vstaň, vyjděme odtud! Nepřítel tě vyvedl z rajské země: já už tě neusadím do ráje, ale na nebeský trůn. On tě zahnal od stromu života, který byl předobrazem: avšak já jsem sám život, a hle, jsem s tebou spojen. Určil jsem cheruby, aby tě opatrovali jako služebníci a přikazuji jim, aby tě měli v takové úctě, jaká přináleží Bohu.

Trůn s cheruby je uchystán, nosiči jsou pohotově a připraveni, svatební komnata je vystrojena a jídla přichystána. Věčné stánky a přibytky jsou vyzdobeny, poklady věčných statků otevřeny a nebeské království je připraveno už od věků.

K připomínce Božího hrobu je ideální návštěva hřbitova nebo úprava hrobu. Při některém desátku růžence mohu uvažovat o Ježíši, který nás nade všechno miluje, kterého já jsem se nezastal, pomluvil, pokálel, vlastní rukou dorazil, a který sestoupil i mezi mrtvé. Minulé Velikonoce maminka četla Píseň písní. Tak to dělají každý rok Židé. Příhodné dnes.

Pozvání k Velikonočnímu bdění

SVĚTLO – Jsme zváni k nočnímu bdění. Připravme si Bibli, svíci a mísu s vodou. „V této veliké noci křesťané na celém světě bdí a modlí se, poslouchají slovo Boží a slaví Kristovo vítězství nad smrtí. Připojme se k nim s vírou, že náš Pán Ježíš Kristus přemohl také naši smrt, že skrze něho také my žijeme v Bohu, že jeho vzkříšení je naše vzkříšení.“ Po západu slunce můžeme sejít na zahradě u hořícího ohně nebo v místnosti u rozsvícené svíce. Modleme se: „Pane Bože, požehnej tento oheň/plamen. Ať nám připomíná tvého Syna, v němž nám zazářila tvá sláva. Očisti naše srdce a dej, ať se v nás rozhoří veliká touha po tobě, aby světlo této veliké noci bylo předobrazem tvé slávy, kterou nám připravuješ ve svém království. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.“ Často se v tuto chvíli zpívá starodávný zpěv „**Exultet - Zajásejte již zástupy**“ (viz Misálek).

SLOVO – Před spaním můžeme číst z Hebrejské Bible: „Otevřme nyní své srdce, abychom porozuměli Božím slovu o tom, jak Hospodin vysvobodil a vedl svůj lid a jak nakonec poslal svého Syna, aby nás zachránil, proměnil a povýšil.“

1. čtení: Gn 1,1-2,2: liturgická báseň o stvoření
2. čtení: Gn 22,1-18: co Bůh nakonec nevyžadoval od člověka, dává sám - svého milovaného syna
3. čtení: Ex 14,15-15,21: vysvobození z otroctví hříchu - obraz křtu (a následující píseň Hospodinu)
4. čtení: Iz 54,5-14: Bůh je věrným manželem své nevěrné manželce
5. čtení: Iz 55,1-11: nová slitovná nabídka života a přátelství
6. čtení: Bar 3,9-15.32-4,4: nabídka moudrosti Boží - Krista
7. čtení: Ez 36,16-17a.18-28: nabídka nového srdce a ducha

Nad ránem po probuzení čtíme z Nové Smlouvy:

epištola: Řím 6,3-11: přijměme Kristův způsob života
žalm 118; odp. „Toto je den, který učinil Pán, jásejme a radujme se z něho, aleluja.
Haleluja (z hebr. *hll* = chvalte + *jhv* = Hospodina).
evangelium (Mk 16,1-7; popř.v.8).

VODA – V tuto chvíli můžeme vykonat to, nač jsme se čtyřicet dní připravovali, a obnovit své křestní vyznání. Zřekněme se tedy zlého a hříchu a obnovme své rozhodnutí žít ve svobodě a víře Božích dětí. Pak se společně pomodleme, požehnejme světu.

CHLÉB A VÍNO – Nakonec připijme na život a společně pojezme z velikonočního pokrmu. Někdy během nastávajících svátků se jistě naskytne příležitost i ke slavení eucharistie.

Požehnané Velikonoce 2021 i další rok s Kristem v jeho Církvi. JV